

# PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VRTCIH

## I. UVOD

### 1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

Zaradi poslabšanja javno finančnih razmer v državi je treba sprejeti nujne ukrepe tudi za zmanjšanje stroškov v občinskih proračunih, kar za dejavnost predšolske vzgoje pomeni racionalizacijo normativov in standardov. Po pregledu sedanjega stanja, ko se je vključenost v vrtce v zadnjih štirih letih povprečno povečevala za 5.000 otrok letno, v zadnjem letu pa je celo dosegla povečanje za 6.000 otrok, so se obremenitve javnih financ na nivoju občinskih proračunov izdatno povečale. Starši, ki imajo otroke v vrtcu in občine, ki so pretežni financerji vrtčevskih programov, opozarjajo na izredno visoke cene programov oziroma na stroške dejavnosti predšolske vzgoje, ki se izkazujejo v občinskih proračunih. Te očitke je povzela tudi Komisija za nadzor javnih financ Državnega zbora, ki je v poročilu k obravnavi revizijskega poročila Računskega sodišča RS »Dostopnost predšolske vzgoje« z dne 26. 5. 2011, v razpravi ministrstvo spraševala, ali kaj razmišlja, da bi v sedanjem kriznem obdobju skušalo učinke, ki jih daje predšolska vzgoja doseči z manjšimi stroški in priporočilo ministrstvu, da skuša ugotoviti, ali bi bilo možno to doseči ob vsaj približno enaki kvaliteti dejavnosti.

Glede na celotno opisano stanje zakon predvideva kombinacijo ukrepov, ki bi sicer nekoliko spremenili posamezne normative, vendar pa po oceni predlagatelja te spremembe ne bodo vplivale na poslabšanje kvalitete dela. Bodo pa predlagani ukrepi bistveno pripomogli k zmanjševanju stroškov in s tem k znižanju izdatkov v občinskih proračunih, kot tudi k zniževanju cen programov vrtcev.

### 2. Cilji, načela in poglavitne rešitve predloga zakona

Predlog zakona ne uzakonja posebnih načel, temveč sledi načelom finančne konsolidacije občinskih proračunov in tudi nadaljnje konsolidacije državnega proračuna, tako da se sprejmejo posamezni ukrepi, s katerimi se zniža javno finančni primanjkljaj.

#### 2.1. Cilji predloga zakona so:

Cilj zakona je, da z ukrepi, ki jih prinaša, pripomore k znižanju javne porabe v obdobju od 1. januarja 2013 dalje do 1. septembra 2016, ko se pričakuje, da bo javno finančni položaj države izboljššan.

Cilj zakona je tudi, da se racionalizirajo nekateri normativi na področju predšolske vzgoje, tako da se znižajo stroški in hkrati ohranja kakovost v slovenskih vrtcih.

#### 2.2. Načela predloga zakona

Načela zakona so načelo krčenja javne porabe in načelo racionalnejše poraba javnih sredstev.

#### 2.3. Poglavitne rešitve zakona

Prva predlagana rešitev še naprej v dosedanjem obsegu ohranja sočasnost v oddelkih, vendar pa jo spreminja tako, da je v oddelkih prvega starostnega obdobja vzgojitelj prisoten manj časa, saj opravlja svoje delo v dveh oddelkih in se namesto njega v oddelku vključi še en pomočnik vzgojitelja. V oddelkih drugega starostnega obdobja je vzgojitelj zaradi povečane delovne obveznosti v dnevnem programu prisoten dalj časa kot do sedaj, v poldnevem programu pa je prisoten enak čas, saj poldnevni program traja največ 6 ur. Predlog omogoča lažjo organizacijo dela v vrtcih, s tem pa se lahko doseže tudi zmanjšanje stroškov delovanja vrtcev.

Naslednja rešitev predstavlja povečanje obsega neposrednega dela vzgojitelja z otroki iz sedanjih 30 ur na teden na 32,5 ur na teden za vzgojitelje v oddelkih prvega starostnega obdobja in na 35 ur na teden za vzgojitelje v oddelku drugega starostnega obdobja. Za 1 uro tedensko se povečuje tudi obseg neposrednega dela za pomočnika vzgojitelja (iz 35 ur na 36 ur na teden). Mednarodne primerjave, ki so prikazane v nadaljevanju, jasno pokažejo, da so vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev pri nas precej manj prisotni v oddelku in imajo na voljo v primerjavi z drugimi državami več časa za priprave, načrtovanje ter drugo delo izven oddelka.

Ker je dejavnost predšolske vzgoje izvirna pristojnost občine, pri čemer pa praksa kaže, da so razmere po občinah zelo različne, se v obdobju do 1. septembra 2016 omogoča ukrep, za katerega se občine lahko same odločijo, ali bodo za zmanjšanje stroškov delovanja vrtcev povečale število otrok v

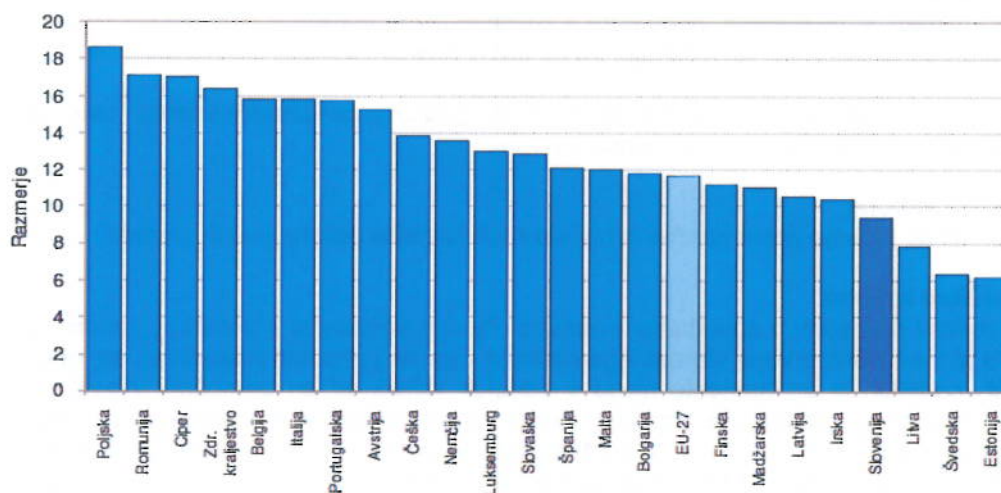
oddelkih še za nadaljnja dva otroka (že sedaj imajo namreč možnost, da na podlagi 17. člena Zakona o vrtcih povečajo število otrok za dva otroka).

### 3. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenosti predlagane ureditve pravu EU

Ta zakon ni predmet prilagajanja slovenske ureditve pravu EU. Države članice EU v razmerah globalne finančno gospodarske krize z različnimi ukrepi rešujejo svoje javno finančno stanje (npr. zmanjševanje zaposlenih v javnem sektorju, znižanje plač, zmanjšanje pravic iz naslova zdravstvenega, socialnega in pokojninskega zavarovanja, reorganizacije državnih organov, itd.).

V približno 2/3 držav EU, ki imajo predpise o največjem številu otrok na vzgojno osebje, je zgornje število med 20 in 25 otrok na odraslega. Med državami EU so imele po podatkih za leto 2010 in 2011 za otroke, stare tri leta, najugodnejše razmerje Finska (7 otrok), Latvija, Nizozemska, Irska in Združeno kraljestvo (Wales, Škotska) 8 otrok, najvišje pa Italija (26 otrok), ki ji sledijo države, kjer je razmerje 25 (Portugalska, Grčija, Španija, Poljska, Avstrija, Madžarska in Nemčija). Slovenija se z razmerjem, ki znaša 9 otrok, uvršča med države z nižje določenim razmerjem. Tudi za otroke, stare štiri in pet let, je razmerje med nižjimi. Ob tem pa velja opozoriti, da to razmerje za Slovenijo velja za 4 ure dnevno, v preostalem času je razmerje za otroke, stare tri leta ali več, 17 - 24. V Sloveniji je razmerje med številom otrok, vključenih v predšolsko vzgojo in številom vzgojnega osebja med najugodnejšimi med državami EU-27 (Vir: *UMAR, Predšolska raven izobraževanja v Sloveniji in mednarodna primerjava z državami EU – Delovni zvezek št. 4/2012, let. XXI*).

Slika 25: Razmerje med številom otrok, starih tri leta in več, vključenih v predšolsko vzgojo in številom učnega osebja, EU-27, 2009



Vir: Eurostat Portal Page – Population and Social conditions – Education and training; Eurostat Portal Page – Population and Social conditions – Population, lastni preračuni.

Opomba: Prikazano je razmerje med številom otrok, vključenih v predšolsko raven izobraževanja in številom učnega osebja za otroke, starejše od treh let. Za Slovenijo so pri učnem osebju vključeni vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev.

Razmerje med številom otrok, vključenih v predšolsko vzgojo in številom vzgojnega osebja je med najugodnejšimi med državami EU-27. Slovenija dosega glede razmerja med številom otrok, starih 3 leta in več ter številom vzgojiteljev in pomočnikov vzgojiteljev, razmerje 1 : 9,4. Razmerje EU je bilo v letu 2009 – 11,7.

Publikacija OECD, ki je bila predstavljena leta 2011, obravnava področje zgodnjega izobraževanja in varstva otrok: *Starting Strong III, A quality toolbox for early childhood education and care*, med drugim

primerja tudi normative števila otrok v posameznih državah. Med ugotovitvami navaja, da posamezne študije kažejo na majhno povezavo med številom otrok v oddelku in kvaliteto vzgojnega dela, prav tako pa je povezava šibka tudi pri kazalcu število otrok na odraslo osebo. Publikacija navaja podatek, da je v devetnajstih državah OECD povprečno število otrok v oddelku otrok starih od tri do šest let na eno odraslo osebo 18, med tem ko je povprečno število otrok v oddelkih od enega do treh let 7 na eno odraslo osebo.

Ker na spletnih straneh ni na voljo podrobnejših podatkov iz obstoječih dokumentov posameznih držav o delovni obveznosti vzgojiteljev in pomočnikov vzgojiteljev, smo za podatke zaprosili neposredno pristojna ministrstva v nekaterih državah.

#### **Litva**

Vzgojitelji v Litvi delajo 36 ur na teden, pri čemer je neposrednega dela v oddelku 33 ur, preostale 3 ure pa predstavlja drugo delo (načrtovanje, priprava, sodelovanje).

#### **Finska**

Tedenski delovni čas v vrtcih je 38 ur in 15 minut. Ves ta čas negovalci delajo neposredno z otroki in imajo na voljo le 1 uro za sodelovanje z drugimi strokovnimi delavci. Vzgojiteljice lahko 8 % delovnega časa opravijo delo izven oddelka, pri čemer sodi v to delo načrtovanje, priprava na delo, srečanje s starši. Skupaj je torej delu izven oddelka namenjenih 3 ure in 7 minut tedensko, ki jih lahko opravijo tudi izven vrtca.

#### **Švedska**

Na Švedskem ni predpisa na nivoju zakona, ki bi določal natančen časovni obseg neposrednega dela z otroki, temveč je to zadeva delodajalca oziroma ravnatelja vrtca, da jim to določi. Vzgojitelji in tim negovalci imajo 40-urni delovni teden. Običajno je določeno, da 3 do 6 ur na teden namenijo načrtovanju dela in evalvaciji, preostali čas so v oddelku. Včasih so vzgojitelji več ur kot pomočniki vzgojiteljev izven oddelka, ker so odgovorni za pedagoško vodenje.

#### **Škotska**

Na Škotskem je vzgojitelj predšolskih otrok, ki je zaposlen za polni delovni čas, prisoten v dveh oddelkih, in sicer v vsakem po 2,5 uri dnevno, dopoldan v eni in popoldan v drugi skupini.

#### **Norveška**

Na Norveškem traja delovni teden 37,5 ure. Vzgojitelji imajo minimalno 4 ure na teden, določenih za načrtovanje, priprave pedagoškega dela in evalvacijo. To pomeni, da vzgojitelj 33,5 ure na teden dela v skupini z otroki. Pomočnik vzgojitelja je v oddelku vseh 37,5 ur tedensko.

### **4. Ocena finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva**

V letu 2012 sta na zmanjšanje obsega stroškov predšolske vzgoje v občinah že vplivala Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) in Zakon o uravnoteženju javnih financ (ZUJF). ZUPJS, ki se je uveljavil s 1. 1. 2012 je prinesel nov sistem določitve znižanega plačila staršev za vrtec (prehod na neto dohodke, spremembo razponov dohodkovnih razredov, upoštevanje celotnega nepremičnega in premičnega premoženja družine ter denarnih depozitov, ...), ki učinkuje tako, da so se plačila staršev povišala za 5,4 %, občinske subvencije pa so se v masi znižale za 2,6 %, kar posledično pomeni 7,3 MIO EUR prihranka v globalu na letni ravni.

Finančne učinke, ki jih je prinesel ZUJF predstavlja znižanje plač zaposlenih v vrtcih za 8 %, zmanjšanje sredstev za delovno uspešnost, zmanjšanje drugih povračil v zvezi z delom, itd. Te finančne učinke občine že upoštevajo pri določitvi novih cen, ki so v povprečju nižje za 5 %, kar ustvarja približno 16,5 MIO EUR prihranka na letni ravni. V ZUJF je upoštevan tudi predlog občin, da se za starše, ki imajo hkrati vključena dva otroka v vrtec, ukine popust za en plačilni razred za starejšega otroka, kar pomeni na letni ravni ustvarjen prihranek za občinske proračune v višini 3,5 MIO EUR. Skupaj tako že uveljavljene spremembe obeh zakonov na področju predšolske vzgoje prinašajo na letni ravni ocenjeni prihranek v višini 27,3 MIO EUR.

Finančni učinek predloga sprememb Zakona o vrtcih, ki prinaša povečanje neposrednega dela z otroki za vzgojitelja in pomočnika vzgojitelja, predstavlja na letnem nivoju prihranek v višini 13 MIO EUR. Predlog, da vzgojitelj dela v oddelkih prvega starostnega obdobja v dveh oddelkih, pa predstavlja prihranek v višini 12,8 MIO EUR letno.

Predlog zakona, ki posega v normative, s katerimi se določa število otrok v oddelkih, tako da omogoča občinam, da se same odločijo za dodatno povečanje števila otrok v posameznem oddelku še za dva otroka, pa na globalni ravni predstavlja prihranek v višini 3,5 MIO EUR, saj bodo morale občine pri odločanju o povečanju števila otrok v oddelkih upoštevati tudi omejitev igralne površine na otroka.

#### **5. Zagotovitev sredstev za izvajanje predloga zakona v državnem proračunu**

/

#### **6. Druge posledice, ki jih bo imel predlog sprejema zakona**

Zniževanje cen programov bo občutno vplivalo tudi na znižanje plačil staršev za vrtec, kar bo razbremenilo družinske proračune z izdatki za vrtec.

#### **7. Obrazložitev razloga za obravnavo predloga zakona po nujnem postopku**

Zaradi kriznih razmer v državi in poslabšanja javno finančnega stanja je potrebno preprečiti nadaljnje škodljive posledice, ki se kažejo v prekomernih odhodkih in čim prej uveljaviti ukrepe, s katerimi se bo odhodke omejilo. Predlagamo, da se predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vrtcih izvede po nujnem postopku v skladu s 143. členom Poslovnika Državnega zbora, ki določa, da je sprejem zakona nujen zato, da se preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države: take posledice lahko nastanejo zaradi nesprejetja nujnih varčevalnih ukrepov in s tem znižanja javne porabe, kar lahko ogrozi gospodarsko, finančno ali fiskalno stabilnost države.

## BESEDILO ČLENOV

### 1. člen

V Zakonu o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09-ZIUZGK, 36/10, 62/10-ZUPJS, 94/10-ZIU, 40/11-ZUPJS-A in 40/12-ZUJF) se tretji odstavek 17. člena spremeni, tako da se glasi:

»Dnevni in poldnevni program izvajata vzgojitelj in pomočnik vzgojitelja. Dnevni program v oddelku prvega starostnega obdobja izvajata skupaj dva strokovna delavca vsaj 6 ur dnevno in v oddelku drugega starostnega obdobja vsaj 4 ure dnevno. Poldnevni program v oddelku prvega starostnega obdobja izvajata skupaj dva strokovna delavca vsaj 3 ure dnevno in v oddelku drugega starostnega obdobja vsaj 2 uri dnevno. Vzgojitelj v oddelkih prvega starostnega obdobja dnevni in poldnevni program izvaja v dveh oddelkih. Sočasna prisotnost strokovnih delavcev v oddelkih se zagotavlja s sistemizacijo delovnih mest za oblikovanje oddelkov.«

Za četrtim odstavkom se doda novi peti odstavek, ki se glasi:

»Ne glede na drugi odstavek tega člena lahko ravnatelj odloči, da se v oddelek vključi še en otrok, če je njegova vključitev v vrtec nujna, zaradi družinskih razmer.«.

Dosedanja peti in šesti odstavek postaneta novi šesti in sedmi odstavek.

### 2. člen

Tretji odstavek 41. člena zakona se spremeni, tako da se glasi:

»V okviru z zakonom in kolektivno pogodbo določenega polnega tedenskega delovnega časa obsega vzgojiteljevo delo v oddelkih prvega starostnega obdobja 32,5 ur in v oddelkih drugega starostnega obdobja 35 ur, delo pomočnika vzgojitelja pa 36 ur tedensko.«

## Prehodne in končne določbe

### 3. člen

Ne glede na prvi in drugi odstavek 17. člena Zakona o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09-ZIUZGK, 36/10, 62/10-ZUPJS, 94/10-ZIU, 40/11-ZUPJS-A in 40/12-ZUJF) lahko občina odloči, da se v obdobju od 1. januarja 2013 do 1. septembra 2016 zaradi zagotovitve uravnoveženja občinskega proračuna, število otrok v oddelku poveča dodatno še za dva otroka, če je izpolnjen pogoj o predpisani igralni površini na otroka, ki ga določa podzakonski predpis, ki ureja normative in minimalne tehnične pogoje za prostor in opremo vrtca.

### 4. člen

Vrtci uskladijo akte o sistemizaciji delovnih mest z določbami tega zakona in v skladu z usmeritvami občine najkasneje do 1. septembra 2013.

Ob izdaji soglasja vrtcem k aktom iz prvega odstavka tega člena, določijo občine tudi nove cene programov.

## **5. člen**

Če vzgojitelju in pomočniku vzgojitelja v obdobju od uveljavitve tega zakona do 31. avgusta 2013 z organizacijo dela ni mogoče zagotoviti s tem zakonom določene tedenske obveznosti neposrednega dela z otroki, se mu z dnem uveljavitve tega zakona določi zmanjšana tedenska obveznost neposrednega dela z otroki, vendar vzgojitelju ne več kot za 5 ur in pomočniku vzgojitelja ne več kot za 1 uro.

Vzgojitelju in pomočniku vzgojitelja iz prejšnjega odstavka se ob smiselni uporabi zakona, ki ureja sistem plač v javnem sektorju v primeru zmanjšanja osnovne plače oziroma plače le-ta obračuna glede na opravljen obseg neposrednega dela z otroki.

## **6. člen**

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2013.

## **OBRAZLOŽITEV ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VRTCIH**

### **K 1. členu**

Določba še naprej v dosedanjem obsegu ohranja sočasnost v oddelkih, vendar pa jo spreminja tako, da omogoča, da je v oddelkih prvega starostnega obdobja vzgojitelj prisoten manj časa, saj opravlja svoje delo v dveh oddelkih in se namesto njega v oddelek vključi še en pomočnik vzgojitelja.

V oddelkih drugega starostnega obdobja je vzgojitelj v dnevnem programu prisoten dalj časa kot do sedaj, v poldnevem programu pa je prisoten enak čas (poldnevni program traja največ 6 ur).

Zakon tudi omogoča, da ravnatelj v izjemnih primerih odloči, da se v oddelek, ki je že polno zaseden, lahko vključi še en otrok, če gre za razloge, ki utemeljujejo nujno vključitev otroka v vrtec (npr. preselitev družine, ogroženost otroka v družini, itd.), kar ob sedanji pravni ureditvi ni bilo mogoče, zato so ravnatelji stiske družin reševali tudi tako, da so zavestno kršili zakon.

### **K 2. členu**

Sprememba določbe predstavlja povečanje obsega neposrednega dela vzgojitelja z otroki iz sedanjih 30 ur na teden na 32,5 ur na teden za vzgojitelje v oddelkih prvega starostnega obdobja in na 35 ur na teden za vzgojitelje v oddelku drugega starostnega obdobja. Za 1 uro tedensko se povečuje tudi obseg neposrednega dela za pomočnika vzgojitelja (iz 35 ur na 36 ur na teden).

S tem, ko se obseg neposrednega dela za vzgojitelja in pomočnika vzgojitelja povečuje, predstavlja ta rešitev predstavlja večjo korist za otroke, saj bo vzgojitelj izvajal kurikulum dalj časa, tako pa bo dosežena tudi višja kakovost izvajanja programa.

Rešitev je oblikovana tako, da izvajalcem omogoča, da si organizacijo dela v oddelkih organizirajo sami in jo prilagodijo lastnim potrebam. S tem se bodo občutno zmanjšali stroški za občino in znižale cene programov vrtcev.

### **K 3. členu:**

Dejavnost predšolske vzgoje sodi v izvirno pristojnost občine, pri čemer praksa kaže, da so lahko razmere po občinah različne in je delež izdatkov za to dejavnost različen (od 11 % do 35 % proračuna). Prav tako so različni prostorski pogoji, v katerih delujejo vrtci, pri čemer je ključna kvadratura razpoložljive igralne površine na otroka. Le-ta s predpisanim normativom, ki je najmanj 3 m<sup>2</sup> na otroka, še ni dosežena v približno 70 občinah, zato je s soglasjem ministra dovoljena manjša igralna površina. Ker se ta možnost s 1. septembrom 2013 izteče, bo potrebno podzakonski predpis spremeniti in to možnost za nekaj časa še podaljšati, ter na ta način zagotoviti dovolj mest v vrtcih.

Upošteva naravo dejavnosti, ki predstavlja lokalno zadevo javnega pomena, ocenjujemo, da je v zaostrenih javno finančnih razmerah smiselno, da se občinam omogoči, da se same odločijo za ustrezne pristope k zmanjšanju stroškov za vrtec, tako da lahko število otrok v oddelku vrtca povečajo še za nadaljnja dva otroka (poleg uporabe dosedanjega fleksibilnega normativa iz drugega odstavka 17. člena zakona, ki omogoča povečanje za dva otroka) - torej skupaj plus 4. Ta možnost bo uporabna za občine, kjer prostorski pogoji vrtcev omogočajo, da bo tudi ob povečanem številu otrok izpolnjen minimalni normativ o igralni površini na otroka. Število otrok v oddelku, ki ima na stroške dejavnosti največji vpliv, bo pri uporabi te rešitve omogočil znižanje cen programov, na podlagi katerih občine financirajo vrtce oziroma starši za vrtec mesečno plačujejo svoj prispevek. Predlaga se, da rešitev velja le v obdobju zaostrenih javno finančnih razmer v državi in da po 1. septembru 2016 ta ukrep ne bo več potreben.

Pri rešitvi ocenjujemo, da povečanje števila otrok v oddelkih ne bo vplivalo na kvaliteto vzgojnega dela, saj podatki o dnevni prisotnosti otrok kažejo, da je le-ta v povprečju le 79 % (otroci prvega starostnega obdobja so povprečno prisotni 76,8 %, otroci drugega starostnega obdobja 83,1 %; Vir: podatki iz aplikacije Subvencioniranje plačil staršev za vrtce, na podlagi katerih se obračunavajo subvencije države za drugega in tretjega otroka iz iste družine).

### **K 4. členu:**

Spremembe, ki jih prinaša ta zakon, vplivajo na akte o sistemizaciji delovnih mest. Vrtci so jih dolžni pripraviti najkasneje do 1. septembra 2013, občina pa lahko vrtcu poda usmeritve, da se uskladitev opravi še prej.

**K 5. členu:**

Določba se nanaša na obdobje od začetka uveljavitve tega zakona do 31. avgusta 2013. Če z organizacijo dela vrtec ne bo mogel vsem vzgojiteljem in pomočnikom vzgojiteljev določiti novega obsega delovne obveznosti, bo v prehodnem obdobju lahko določil tudi zmanjšano delovno obveznost neposrednega dela z otroki in v teh primerih obračunal tudi plačo glede na dejansko opravljen obseg dela z otroki.

**K 6. členu:**

Zakon določa rok za začetek veljavnosti zakona, uveljavitev pa je določena s 1. januarjem 2013.



## ČLENI, KI SE SPREMINJAJO

### Zakon o vrtcih

#### 17. člen (število otrok in število delavcev v oddelku)

Število otrok v oddelku prvega starostnega obdobja ne sme presegati dvanajst otrok, v oddelku drugega starostnega obdobja pa dvaindvajset otrok.

Pristojni organ lokalne skupnosti ustanoviteljice vrtca lahko glede na razmere in položaj dejavnosti predšolske vzgoje v lokalni skupnosti odloči, da število otrok v oddelku presega število, ki ga določa prejšnji odstavek, za največ dva otroka v oddelku.

Dnevni in poldnevni program izvajata vzgojitelj in pomočnik vzgojitelja. Dnevni program v oddelku prvega starostnega obdobja izvajata skupaj vsaj šest ur dnevno in v oddelku drugega starostnega obdobja vsaj štiri ure dnevno. Poldnevni program v oddelku prvega starostnega obdobja izvajata skupaj vsaj tri ure dnevno in v oddelku drugega starostnega obdobja vsaj dve uri dnevno. Sočasna prisotnost vzgojitelja in pomočnika vzgojitelja se zagotavlja s sistemizacijo delovnih mest ob oblikovanju oddelkov in se ne izvaja v času počitka otrok.

Krajši program lahko izvaja vzgojitelj.

V vrtcu, ki deluje na samostojni lokaciji le z enim oddelkom otrok, izvajata dnevni program vzgojitelj in pomočnik vzgojitelja skupaj vsaj šest ur.

Podrobnejša določila o številu otrok, vključenih v oddelke, določi minister, pristojen za predšolsko vzgojo.

#### 41. člen (obveznost vzgojitelja in pomočnika vzgojitelja)

Delovna obveznost vzgojitelja obsega pripravo na vzgojno delo, načrtovanje in izvajanje vzgojnega dela, delo s starši ter sodelovanje pri organizaciji življenja in dela v vrtcu.

Delovna obveznost pomočnika vzgojitelja obsega sodelovanje z vzgojiteljem pri načrtovanju, izvajanju in pripravi vzgojnega dela v oddelku ter opravljanje drugih nalog, povezanih z dejavnostjo vrtca.

V okviru z zakonom in kolektivno pogodbo določenega polnega tedenskega delovnega časa vzgojiteljevo delo z otroki obsega 30 ur, delo pomočnika vzgojitelja pa 35 ur tedensko.

## BESEDILO ČLENOV

### ZAKON O OSNOVNI ŠOLI

#### (1). člen\*

V 49. členu Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11 in 40/12-ZUJF) se doda drugi odstavek, ki se glasi:

»Otroku s posebnimi potrebami se z odločbo o usmeritvi določi praviloma najbližja ustrežna šola.«.

#### (2). člen\*

56. člen se spremeni tako, da se glasi:

##### »56. člen

##### (brezplačni prevoz)

Učenci od 1. do 3. razreda imajo pravico do brezplačnega prevoza, če je njihovo prebivališče oddaljeno štiri kilometre ali več od osnovne šole, ki jo obiskujejo v šolskem okolišu.

Učenci od 4. do 9. razreda imajo pravico do brezplačnega prevoza, če je njihovo prebivališče oddaljeno pet kilometrov ali več od osnovne šole, ki jo obiskujejo v šolskem okolišu.

Učenec ima pravico do brezplačnega prevoza ne glede na oddaljenost njegovega prebivališča od osnovne šole v šolskem okolišu, v katerem prebiva, če pristojni organ za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ugotovi, da je ogrožena varnost učenca na poti v šolo.

Učenec, ki se prešola v skladu s 54. členom tega zakona, ima v 1., 2. in 3. razredu pravico do brezplačnega prevoza, če je njegovo prebivališče oddaljeno štiri kilometre ali več od osnovne šole, v katero je prešolan, v vseh ostalih razredih pa, če je njegovo prebivališče od te šole oddaljeno pet kilometrov ali več. Učenec iz prejšnjega stavka ima pravico do brezplačnega prevoza ne glede na oddaljenost njegovega prebivališča od osnovne šole, če pristojni organ za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ugotovi, da je ogrožena varnost učenca na poti v šolo.

Učenec s posebnimi potrebami iz prvega odstavka 12. člena tega zakona ima pravico do brezplačnega prevoza, če je njegovo prebivališče oddaljeno štiri kilometre ali več od osnovne šole, v katero je usmerjen. Če je njegovo prebivališče od osnovne šole oddaljeno manj kot štiri kilometre, ima učenec iz prejšnjega stavka pravico do brezplačnega prevoza, če je tako določeno v odločbi o usmeritvi ali če pristojni organ za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ugotovi, da je ogrožena varnost učenca na poti v šolo.

Učenec s posebnimi potrebami, ki ima z odločbo o usmeritvi določeno izvajanje dodatne strokovne pomoči v zavodu za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ima pravico do brezplačnega prevoza do zavoda, v katerem se ta pomoč izvaja, če je njegovo prebivališče od zavoda oddaljeno štiri kilometre ali več.

O načinu prevoza se osnovna šola dogovori s starši in lokalno skupnostjo.

Če učencu s posebnimi potrebami ni mogoče zagotoviti prevoza, ima pravico do brezplačne oskrbe v kraju izobraževanja in pravico do brezplačnega prevoza domov ob pouka prostih dnevih.

Osnovna šola mora učencem, ki morajo čakati na organiziran prevoz, zagotoviti varstvo.

Določbe tega člena ne veljajo za učence s posebnimi potrebami starejše od 18 let, ki so vključeni v posebni program vzgoje in izobraževanja in uveljavljajo pravice, določene v Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb.«.

#### PREHODNA DOLOČBA

(k 56. členu Zakona o osnovni šoli)

#### (3). člen\*

XY. člen ((k 56. členu Zakona o osnovni šoli) se začne uporabljati 1. septembra 2013. Do 31. avgusta 2013 se uporablja 56. člen Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11 in 40/12 – ZUJF).

#### (4). člen\*

Ne glede na določbo prvega odstavka 44. člena tega zakona poteka vpis otrok v 1. razred za šolsko leto 2013/2014 v mesecu aprilu 2013.

## ZAKON O ORGANIZACIJI IN FINANCIRANJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

### (5). člen\*

V Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja ( Uradni list RS, št. 16/7 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09, 65/09, 20/11 in 40/12 - ZUJF) se za 42. členom doda nov 42. a člen, ki se glasi:

#### »42. a člen

##### (oblikovanje oddelkov v skupnem šolskem okolišu)

V naseljih, ki imajo dve ali več javnih osnovnih šol, se oblikuje skupni šolski okoliš.

Število oddelkov 1. razreda v šolah v skupnem šolskem okolišu določi in razmesti ustanovitelj s sklepom do 31. marca za naslednje šolsko leto, in sicer tako, da se število otrok v 1. razredu deli s 24. S preostalimi učenci se oblikuje nov oddelki le, če so vsi oddelki oblikovani do najvišjega normativa, določenega s podzakonskim aktom, ki ureja standarde in normative za oblikovanje oddelkov.

O oblikovanju skupnega šolskega okoliša in določitvi ter razmestitvi oddelkov v šolah v skupnem šolskem okolišu mora ustanovitelj obvestiti ministrstvo do 15. aprila za naslednje šolsko leto.

Če ustanovitelj ne ravna v skladu s prvim odstavkom tega člena, oblikuje skupni šolski okoliš ministrstvo.

Če ustanovitelj ne ravna v skladu z drugim odstavkom tega člena, ministrstvo ne glede na določbo 81. člena tega zakona zagotovi obseg sredstev iz proračuna države vsem šolam skupnega šolskega okoliša v višini, potrebni za financiranje števila oddelkov, določenega v skladu z drugim odstavkom tega člena, preostanek sredstev pa mora zagotoviti ustanovitelj.«.

### (6). člen\*

Za 45. členom se doda nov 45. a člen, ki se glasi:

#### »45. a člen

##### (sprememba statusa osnovne šole)

Ustanovitelj spremlja demografske podatke o številu šoloobveznih otrok v šolskem okolišu za najmanj petletno obdobje in podatke o vpisu učencev v šolo.

Ustanovitelj mora spremeniti status samostojne oziroma matične šole v podružnico šole, če ima samostojna šola manj kot devet oddelkov, razen če je to edina osnovna šola na območju lokalne skupnosti.

Ustanovitelj osnovne šole mora sprejeti odločitev o ukinitvi podružnice šole, če ima podružnica manj kot 14 učencev oziroma na obmejnih problemskih območjih manj kot pet učencev.

Postopek za spremembo statusa iz prvega in drugega odstavka mora ustanovitelj začeti takoj po zaključenem vpisu za naslednje šolsko leto ter ustrezno spremeniti akt o ustanovitvi šole najkasneje do konca meseca maja za naslednje šolsko leto. O spremembi statusa šole mora ustanovitelj obvestiti ministrstvo.

Če ustanovitelj ne sprejme statusnih sprememb v skladu z drugim in tretjim odstavkom tega člena, se z naslednjim šolskim letom obseg sredstev iz proračuna države v skladu z 81. členom tega zakona določa v višini, kot da je status samostojne ali matične šole oziroma podružnice šole spremenjen v skladu z drugim in tretjim odstavkom tega člena, preostala potrebna sredstva za delovanje šole pa je dolžan zagotoviti ustanovitelj.

Določbe tega člena ne veljajo za osnovne šole z italijanskim učnim jezikom, za dvojezične osnovne šole in za osnovne šole s prilagojenim programom.«.

## KAZENSKA DOLOČBA

### 7. člen

#### (globa)

Z globo od 5000 do 10000 evrov se za prekršek kaznuje odgovorno osebo ustanovitelja, če

- ne oblikuje skupnega šolskega okoliša (prvi odstavek 42. a člen tega zakona);
- ne določi in razmesti oddelkov v šolah (drugi odstavek 42. a člena tega zakona)
- ne spremeni statusa samostojne oziroma matične šole v podružnico šole oziroma ne sprejme odločitve o ukinitvi podružnice šole (45. a člen tega zakona).

Inšpekcija, pristojna za šolstvo odloča o prekrških za kršitve iz prejšnjega odstavka tega člena kot prekrškovni organ.

## PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

(k Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja)

**(8). člen\***  
**(spremembe šolskih okolišev)**

Za šolsko leto 2013/2014 mora ustanovitelj spremembe šolskih okolišev v skladu s 4. členom tega zakona določiti v aktu o ustanovitvi najkasneje do 28. februarja 2013.

**(9). člen\***  
**(prenehanje veljavnosti predpisov)**

Uredba o merilih za oblikovanje javne mreže javnih osnovnih šol, javne mreže osnovnih šol in zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter javne mreže glasbenih šol (Uradni list RS, št. 16/98, 27/99 in 134/03), se uporablja do 31. avgusta 2013, razen 5. člena, četrtega odstavka 6.a člena in 7. člena, ki se prenehajo uporabljati z dnem uveljavitve tega zakona.

Pravilnik o pogojih za ustanavljanje javnih osnovnih šol, javnih osnovnih šol in zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter javnih glasbenih šol (Uradni list RS, št. 16/98, 82/03 in 61/05) se uporablja do 31. avgusta 2013, razen 12., 13., 14., 14.a, 15., 17. člena, ki se prenehajo uporabljati z dnem uveljavitve tega zakona.

**(10). člen\***  
**(uskladitev predpisov)**

Vlada Republike Slovenije sprejme oziroma uskladi uredbo iz prvega odstavka prejšnjega člena z določbami tega zakona najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Minister, pristojen za izobraževanje, sprejme oziroma uskladi pravilnik iz drugega odstavka prejšnjega člena z določbami tega zakona najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

**Obrazložitev:**

K 1. členu

Dodani drugi odstavek k 49. členu Zakona o osnovni šoli pomeni jasnejšo ureditev in racionalizacijo stroškov prevoza v šolo in iz šole za učence s posebnimi potrebami. Osnovne šole s prilagojenim izobraževalnim programom nimajo šolskih okolišev in širše pokrivajo potrebe po izvajanju prilagojenega izobraževalnega programa z nižjim izobrazbenim standardom in posebnega izobraževalnega programa. Zato je bilo potrebno dodati določbo, po kateri se otrokom s posebnimi potrebami z odločbo o usmeritvi praviloma določi najbližja ustrežna šola.

K 2. členu

S 56. členom se ureja pravica do brezplačnega prevoza za učence osnovne šole. Pravica do brezplačnega prevoza je vezana na šolski okoliš, v katerem učenec prebiva. Spreminja se kriterij za priznavanje te pravice za učence od 4. do 9. razreda. Po novem je pogoj za priznavanje pravice za te učence oddaljenost prebivališča od šole v razdalji pet kilometrov. Za učence od 1. do 3. razreda kriterij ostaja nespremenjen. Z vidika racionalizacije šolskih prevozov in poenotenja pravice za vse učence predlagani člen določa, da ima učenec pravico do brezplačnega prevoza ne glede na oddaljenost njegovega prebivališča od osnovne šole le v primeru, če pristojni organ za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ugotovi, da je ogrožena varnost učenca na poti v šolo. Ta pravica velja tudi za učence, ki se prešolajo brez soglasja staršev in za učence s posebnimi potrebami. Za učence s posebnimi potrebami je pravica do brezplačnega prevoza vezana na šolo, v katero je učenec usmerjen z odločbo. Pravica do brezplačnega prevoza tem učencem pripada tudi v primeru, če je oddaljenost prebivališča od šole manj kot štiri kilometre in če je tako določeno v odločbi o usmeritvi. Če učencu ni mogoče zagotoviti prevoza, ima pravico do brezplačne oskrbe v kraju izobraževanja in pravico do brezplačnega prevoza domov ob pouka prostih dnevih. Določbe tega člena ne veljajo za učence starejše od 18 let, ki so vključeni v posebni program vzgoje in izobraževanja in uveljavljajo pravice, določene v Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb.

K 3. členu:

Pravica do brezplačnega prevoza je načeloma vezana na posamezno šolsko leto. S takojšnjo uporabo spremenjene določbe 56. člena Zakona o osnovni šoli bi posegli v pridobljene pravice učencev, zato je potrebno pričetek uporabe nove norme zamakniti na začetek naslednjega šolskega leta.

K 4. členu:

Zaradi nove določbe o skupnih šolskih okoliših in s tem povezanega oblikovanja oddelkov 1. razreda je potrebno vpis vseh otrok v 1. razred za šolsko leto 2013/2014 prestaviti iz meseca februarja na mesec april.

## ZAKON O ORGANIZACIJI IN FINANCIRANJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJU

### K 5. členu

Predlagana sprememba bo prispevala k racionalnejši organizaciji osnovnih šol. Povečalo se bo povprečno število učencev v oddelkih. V letošnjem šolskem letu znaša povprečje 19,44 učenca na oddelek osnovne šole. V navedenem povprečju niso upoštevani oddelki šol s prilagojenim programom, oddelki osnovne šole v zavodih za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami in oddelki glasbenih šol. Z uveljavitvijo delitelja 24 se bo povprečno število učencev v 1. razredu povečalo na cca. 25 učencev.

Če ustanovitelj ne bo ravnal v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena, bo obveznost oblikovanja skupnega šolskega okoliša prevzelo ministrstvo. Če ustanovitelj ne bo oblikoval oddelkov v skladu z določbo drugega odstavka tega člena bo spremenjen način financiranja, saj bo ministrstvo ne glede na določbo 81. člena tega zakona zagotovilo obseg sredstev iz proračuna države vsem šolam skupnega šolskega okoliša v višini, potrebni za financiranje števila oddelkov, določenega v skladu z drugim odstavkom tega člena, preostanek sredstev pa bo moral zagotoviti ustanovitelj.

### K 6. členu

S predlagano spremembo se na novo določa kriterije za statusne spremembe samostojnih oziroma matičnih šol. Ustanovitelja zavezuje, da začne s postopkom spreminjanja statusa matične šole oziroma samostojne šole, kadar ima ta manj kot devet oddelkov (po sedanjih ureditvi je ta meja postavljena na manj kot osem oddelkov). Pri tem so izzeti primeri, ko gre za edino osnovno šolo na območju lokalne skupnosti.

Za podružnice šol pa še vedno velja obstoječa določba 13. člena Pravilnika o pogojih za ustanavljanje javnih osnovnih šol, javnih osnovnih šol in zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter javnih glasbenih šol. Za ukinitvev podružnice šole ostaja kriterij manj kot 14 učencev oziroma na obmejnih problemskih območjih manj kot pet učencev.

Če ustanovitelj ne bo ravnal v skladu s predpisanimi obveznostmi, se bo šoli obseg sredstev iz proračuna države v skladu z 81. členom ZOFVI zagotavljal v višini, kot da je status šole spremenjen.

Ocenjujemo, da se bo z uveljavitvijo predlaganih rešitev zakona 24 osnovnih šol preoblikovalo v podružnice šol, nekaj podružnic pa ukinilo. Načrtovani prihranek bo tako za državni kot občinske proračune.

### K 7. Členu

Določba opredeljuje prekrške in globo zanj, ki jo izreka inšpekcija, pristojna za šolstvo.

### K 8. členu:

Člen določa rok, do katerega morajo ustanovitelji uskladiti akte o ustanovitvi z novimi šolskimi okoliši, opredeljenimi z novelo zakona.

### K 9. členu:

Člen določa prenehanje veljavnosti predpisov, ki urejajo pogoje za ustanavljanje šol in merila za oblikovanje javne mreže šol ter prehodni režim za čas do uveljavitve ZUJF-O.

### K 10. členu:

Člen določa rok, do katerega mora vlada oziroma minister, pristojen za izobraževanje, sprejeti oziroma uskladiti podzakonske predpise.

## **Besedilo členov zakona o osnovni šoli, ki se spreminjata**

### 49. člen

(učenci s posebnimi potrebami)

Starši imajo pravico otroka s posebnimi potrebami iz prvega odstavka 12. člena tega zakona vpisati v osnovno šolo v šolskem okolišu, v katerem otrok stalno oziroma začasno prebiva, razen če je otroku z odločbo o usmeritvi določena druga ustrezna osnovna šola.

### 56. člen

(brezplačen prevoz)

Učenec ima pravico do brezplačnega prevoza, če je njegovo prebivališče oddaljeno več kot štiri kilometre od osnovne šole.

Učenec ima pravico do brezplačnega prevoza ne glede na oddaljenost njegovega prebivališča od osnovne šole v 1. razredu, v ostalih razredih pa, če pristojni organ za preventivo v cestnem prometu ugotovi, da je ogrožena varnost učenca na poti v šolo.

Učenec, ki obiskuje osnovno šolo zunaj šolskega okoliša, v katerem prebiva, ima pravico do povračila stroškov prevoza v višini, ki bi mu pripadala, če bi obiskoval osnovno šolo v šolskem okolišu, v katerem prebiva.

O načinu prevoza se osnovna šola dogovori s starši in lokalno skupnostjo.

Otroci s posebnimi potrebami iz prvega odstavka 12. člena tega zakona imajo pravico do brezplačnega prevoza ne glede na oddaljenost njihovega prebivališča od osnovne šole, če je tako določeno v odločbi o usmeritvi.

Otroci s posebnimi potrebami, ki imajo z odločbo o usmeritvi določeno izvajanje dodatne strokovne pomoči v zavodu za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, imajo pravico do povračila stroškov prevoza do zavoda, v katerem se ta pomoč izvaja, če je njihovo prebivališče od tega zavoda oddaljeno več kot štiri kilometre.

Če učencu ni mogoče zagotoviti prevoza, ima pravico do brezplačne oskrbe v kraju izobraževanja in pravico do brezplačnega prevoza domov ob pouka prostih dnevih.

Osnovna šola mora učencem, ki morajo čakati na organiziran prevoz, zagotoviti varstvo.

Učenec, ki se prešola v skladu s 54. členom tega zakona, ima pravico do brezplačnega prevoza, če je njegovo prebivališče oddaljeno več kot štiri kilometre od osnovne šole, v katero je prešolan.

Določilo petega in sedmega odstavka ne velja za učence, starejše od 18 let, ki so vključeni v posebni program in uveljavljajo pravice, določene v Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb.